

TB

የሳንባ ነቀርሳ (TB)
ህክምና መመሪያ
(Tigrinya)

ለማማከር ያግኙን፡-

የሳንባ ነቀርሳ (TB)

ሳንባ ነቀርሳ (TB) በሰውነት ውስጥ በማንኛውም ክፍል ላይ ተጽዕኖ ሊያሳድር የሚችል ባክቴሪያ (ጀርም) ሲሆን፣ በአብዛኛው ግን ሳንባን ያጠቃል።

ትክክለኛዎቹን የአንቲባዮቲክ (antibiotic) መድኃኒቶች ለተወሰነው ትክክለኛ የጊዜ ርዝመት ከወሰዱ፣ ሳንባ ነቀርሳን ሙሉ በሙሉ ማዳን ይቻላል።

መድኃኒቱን መውሰድ ማቆም ያለብዎት ሐኪምዎ ወይም የሳንባ ነቀርሳ ነርስዎ ሲነግሩዎት ብቻ ነው። የቲቢ (TB) ህክምና መድኃኒት

TB Medication

ቢያንስ ለ6 ወራት፣ አንዳንዴም ከዚያ በላይ ለሚቆይ ጊዜ መድኃኒት መውሰድ ያስፈልግዎታል።

የቲቢ ህክምና የሚጀምረው በ3 ወይም በ4 የተለያዩ የአንቲባዮቲክ (antibiotic) ኪረኖች ሲሆን፣ በቀሪው የህክምና ጊዜ ውስጥ ግን የመድኃኒቶቹ ብዛት ወደ 2 ወይም 3 ዝቅ ይደረጋል።

የሳንባ ነቀርሳ (TB) መድኃኒትን እንዴት መውሰድ እንደሚገባ

- መድኃኒቱን በየቀኑ (ከቁርስ በፊት 30 ደቂቃዎች ቀድመው) መውሰድ አለብዎት።
- ሁሉንም ክረኖች ጠዋት ላይ በአንድ ጊዜ ይውሰዱ።
- የመድኃኒት መጠን እንዳያመልጥዎ (ወይም እንዳይዘሉ) ያድርጉ፤ ጠዋት ላይ መውሰድ ከረሱት በቀኑ ውስጥ በኋላ ላይ ይውሰዱት።
- መድኃኒቱ እንዳያልቅብዎ ያድርጉ፤ ከማለቁ በፊት አዲስ ክምችት ያግኙ።

ራቅ

በቲቢ ሕክምናዎ ወቅት የፀሐይ አልጋዎችን መጠቀም የለብዎትም። ቆዳዎ ለጠንካራ የፀሐይ ብርሃን ሲጋለጥ እባክዎ ከፍ ያለ የፀሐይ ክሬም ይጠቀሙ። (አንዳንድ የፀረ-ቲዩቨርክሎዝ ታብሌቶች ቆዳዎ ለፀሀይ ጨረሮች የበለጠ ተጋላጭ እንዲሆን ሊያደርጉ ይችላሉ)።

የጎንዮሽ ጉዳቶች

- ሽንትዎ፣ ላብዎ እና እንባዎ ወደ ቀይ ወይም ብርቱካናማ ቀለም ሊቀየሩ ይችላሉ። ይህ ምንም ጉዳት የሌለው የጎንዮሽ ጉዳት ነው። (ለስላሳ የመገናኛ ሌንሶች [soft contact lenses] ቀለማቸው ሊቀየር ይችላል)።

- ለሳንባ ነቀርሳ (tuberculosis) የሚወስዱ መድኃኒቶች፣ የወሊድ መከላከያ ክረኖችን እና ሌሎች የወሊድ መከላከያ ዘዴዎችን ውጤታማነት ሊቀንሱ ይችላሉ። ይህ ማለት እንደ ኮንዶም ያሉ አስተማማኝ የመከላከያ ዘዴዎችንም መጠቀም ያስፈልግዎታል ማለት ነው። ስለሌሎች የወሊድ መከላከያ ዘዴዎች ምክር ለማግኘት እባክዎ ከሐኪምዎ ወይም ከመድኃኒት ባለሙያዎ ጋር ይወያዩ።
- የሳንባ ነቀርሳ (TB) መድኃኒቶችን በሚወስዱበት ወቅት፣ ሐኪምዎ ሌሎች የሚወስዷቸውን መድኃኒቶች መጠን ማስተካከል ሊያስፈልገው ይችላል። (ዋርፋሪን፣ የሚጥል በሽታ መቆጣጠሪያ መድኃኒቶች፣ ስቴሮይድ እና ሜታዶን ጥቂት ምሳሌዎች ናቸው፤ ሆኖም ሐኪምዎ እንደ አስፈላጊነቱ እነዚህን ያስተካክላል።)

የሳንባ ነቀርሳ (TB) መድኃኒቶችን በመውሰድ ረገድ ችግር ካጋጠመዎት፣ መድኃኒቱን መውሰድ አያቁሙ ወይም የመድኃኒት መጠን አያምልጥዎ። ለእርዳታ ሐኪምዎን ወይም የሳንባ ነቀርሳ ነርስዎን ያነጋግሩ።

ከዚህ በታች ከተዘረዘሩት የጎንዮሽ ጉዳዮች መካከል አንዱን ካጋጠመዎት፣ ምክር ለማግኘት ወዲያውኑ ከቲቢ (TB) ነርስ ወይም ከሐኪምዎ ጋር ይገናኙ፡

- ማስታወክ
- ትኩሳት
- የማየት ችግር
- የማይጠፋ የቆዳ ሽፍታ ወይም ማሳከክ
- የእጅ ወይም የእግር ጣቶች ላይ የመደንዘዝ ወይም የመቆጥቆጥ ስሜት

መድኃኒትዎን ከመወሰንዎ በፊት አያቁሙ።

ጤናዎ እየተሻሻለ በመጣ ቁጥር መድኃኒቱን ቀድመው ለማቆም አይፈቱኑ።

መድኃኒቱን ቀድመው ካቆሙ፣ ባክቴሪያው ማደጉን ስለሚቀጥል ለማከም አስቸጋሪ ይሆናል።

ባክቴሪያው ለፀረ-ባክቴሪያ (አንቲባዮቲክ) ህክምናው የመቋቋም አቅም አዳብሮ ሊሆን ስለሚችል፣ ለተወሰነ ጊዜ ተጨማሪ ክረኖችን መውሰድ ሊያስፈልግዎ ይችላል።

ይህ ማለት አንቲባዮቲኮቹ በሰውነትዎ ውስጥ የሚገኙትን ባክቴሪያዎች መግደል አይችሉም ማለት ነው።

እንዲሁም የሳንባ ነቀርሳ (TB) ባክቴሪያውን ለቤተሰብዎ፣ ለጓደኞችዎ ወይም አብረዋቸው ጊዜ ለሚያሳልፉ ሌሎች ሰዎች የማስተላለፍ አደጋ ሊያጋጥም ይችላል።

የሚወሰዱ የሳንባ ነቀርሳ (TB) መድኃኒቶች:

ወይም አንዳንድ ጊዜ ከ2-3 የሚሆኑ አንቲባዮቲኮች በአንድ ኪሊን ውስጥ ይጣመራሉ

Voractiv	
Rifater	
Rifinah	
Ethambutol	

የሳንባ ነቀርሳ (TB) መድኃኒቶች እንደሚከተለው ሊታዘዙ ይችላሉ:-

ሪፋምፒሲን (Rifampicin)	
አይሶኒያዚድ (Isoniazid)	
ፓይራሲናማይድ (Pyrazinamide)	
ፓይሪዶክሲን (Pyridoxine) (ቫይታሚን B6)	

እባክዎ ያስታውሱ:-

- ትክክለኛውን ህክምና በማግኘት የሳንባ ነቀርሳን ማዳን ይቻላል
- የታዘዙልዎትን የአንቲባዮቲክ (antibiotic) ኪሊኖች በየቀኑ መውሰድ አለብዎት
- ሐኪምዎ ወይም ነርሷ ካላዘዙዎት በስተቀር የአንቲባዮቲክ ኪሊኖችን መውሰድ አያቁሙ
- ለህክምና ቀጠሮዎች ሁሉ ለመገኘት ይሞክሩ